

Kodaniku veerg

Sõida tasa üle silla ...

Märtsikuus rikastavad erinevad sündmused meie argipäeva: naistepäev, emakeelepäev, kevade algus, üleminek suveajale ning iga nelja aasta tagant riigikogu valimised. Märtsi tunneme kui teatrikuud ja koolivaheajakuud. Omaette märgilise tähendusega on nad kõik, kuid vaid üks sellest loetelust rõhutab meie omariiklusele olulist alusväärtust – eesti keelt.

Eestluse, eestlaste ja eesti keele jaoks kujunes murranguliseks 19. sajand, mil rahvaharidus kõigi olude kiuste muutus nii laiapõhjaliseks, et tegi võimalikuks rahvusliku ärkamise ja toetas meie iseolemispüüdlusi. Maakeelt kõnelev rahvas teadvustas end eesti rahvana, kes luges, kirjutas ja tegi teatrit eesti keeles. Eesti keel on jätkuvalt eestlaste enesemääratluse keskmes.

Eesti Instituudi toimetatud entsüklopeediline internetilehekülj Estonica tõdeb, et eesti keelt emakeelena räägib 922 000 inimest Eestis ja ca 160 000 mujal maailmas. Lisaks kõneleb eesti keelt veel umbes 168 000 inimest. Kõnelejate koguarvuga kuulub meie emakeel tuhandete maailma keelte hulgas esimese kahesaja hulka.

Väidetavalt kõige kõrgemal asub eesti keel aga kauniduse edetabelis. Küllap enamik meist on juba oma lapsepõlves kuulnud lugu sellest, kuidas kunagi olevat korraldatud keelte iludusvõistlus ning eesti keel tulnud seal teisele kohale lihtsa, kuid kaunikõlalise lausega „Sõida tasa üle silla”. Ilus legend, kuid annab kinnitust sellest, et ühe väikese rahva jaoks on oma keel oluline eneseteadvuse allikas ning ilmselge tõendus selleks, et rahvusena kestma jääda.

Eesti keel pole mitte ainult ilus, vaid ka tubli. Kuigi ta on üks väikseima kasutajaskonnaga riigikeel maailmas, suudab ta toimida kõikidel elualadel olles hariduse, teaduse, massimeedia, riigiasutuste, omavalitsuste, veebikeskkondade ja tarkvara keel. Eesti keel võib tunda uhkust riikliku keelestrateegia, keeleauhinna ja emakeelepäeva üle.

Samas on eesti keel meie jaoks midagi nii igapäevast ja harilikku, et me ei oska tema olemasolu enam tähelegi panna. Oleme harjunud, et ta lihtsalt on olemas nagu õhk, päevavalgus, vesi või leib meie laual. Me ei mõtle tema peale, kui kõneleme, kui sõnumeid või meile saadame, kui laule laulame või kirjapandut loeme. Küll aga paneme tähele tema puudumist. Tunneme ennast ebakindlalt, kui me ei saa emakeelt kasutada, kui mõte peas ütleb eesti keeles, kuid kõnes tuleb väljenduda teises keeles. Eriti ebalevad oleme siis, kui me ei saa kõneleda eesti keeles paigus, kus see oleks enesestmõistetav. Oleme siiralt üllatunud, kui vaid paar aastat Eestis viibinud välisriigi kodanik kõneleb või püüab kõneleda eesti keeles. Austusest riigi ja rahva vastu. Samas kaksikümmend ja enam aastat riigis elanud kodanik ...

Kurdetakse, et eesti keelt on raske õppida. Lätlased ütlevad, et meie keel kostab kui üles ja alla võnklev ojavulin ning kirjapilt, tänu täpitähtedele, tundub kui hiina keel. Kuid ikkagi on raske mõista, miks osadele eestikeelses keskkonnas aastakümneid elanud inimestele kohe mitte midagi külge pole hakanud? Kuigi eestlane on üldiselt konservatiiv, on ta ka tolerantne ning püüab pigem mõista kui hukka mõista, võtab tagataskust välja oma teadmised ja oskused ning kohandab end vastavalt olukorrale.

Õeldakse veel, et eesti keel on idiomaatiline, et teistes keeltes ei leidu meie sõnadele või väljenditele vastet ja seepärast pole keelt kerge õppida. Näiteks vananaistesuvi või pilli lõhki ajama või kauge kaarega mööda käima või siis villast viskama. Loetelu võiks jätkata.

Agas see ongi ju tore, et meie keel on nii väljendusrikas ja uusi väljakutseid pakkuv! Alles hiljuti lisandusid meie keelevarasse sellised sõnad nagu laikima, *selfi*, *äriingel*, *soospetsiifiline* ning *nuhvel*. Küllap mäletate aegu, kui pastapliiatsist sai pastakas ja televiisorist teler või lihtsalt telekas. Eestlane on nutikas ning mugandab pikad ja lohisevad sõnad oma kõnekeelde üsna lihtsalt ja märkamatu, võttes tihti ja võib-olla isegi liiga palju laene ka teistest keeltest.

Üks on kindel, kui me armastame oma emakeelt, hoolime tema käekäigust, kasutame keelt õigesti ja rikastame sõnavara, siis see, mis südames, ei kao. Terves ilmas ega üheski teises keeles pole olemas nii kaunitult kõlavaid sõnu kui *isamaa*, *emakeel*, *koduõu*, *taevasina*, *vabadus*, *rukkilill*, *pääsuke*. Meie endi kestvuse huvides tuleb üheskoos seista selle eest, et mitte keegi ei saaks neid pihta panna ega ära nullida, vaid võiksimme ikka ja jälle öelda ilusas eesti keeles „Sõida tasa üle silla“ või siis „Ema hool on kullast kallim.“

VIRGE ONG

Sõmeru põhikooli direktor

Õnne, meie kodumaa

Vabariigi aastapäeva aktusel tunnustas Sõmeru vald tublisid inimesi ja ettevõtjaid.

Meie ümber on palju häid inimesi, kes on oma tegudega silma jäänud ja kellele andis Sõmeru vald üle „Hea teo plaadi 2014“.

Kinkimine on suur rõõm nii saajale kui kinkijale. Uhtna lasteaia lapsed said jõulude ajal suurt rõõmu tunda, kui piirkonna ettevõtjad olid kokku panid ning pisikestele teadushuvilistele mikroskoobi kinkisid, suur tänu **Evelin Kahju** ja **Marko Vahesalu**, kes te aitasite seda korraldada.

Suurt rõõmu saime valmistada Sõmeru valla perele, kellele OÜ **Baltic Fibres** pehmed tekid ja padjad kinkis.

Ajalugu tahame me kõik edasi kanda, et see säiliks mitu inimpõlve, suur tänu **Andres Maas**, et aitasite digitaliseerida Uhtna piirkonna ajaloolised fotod.

Puuduta mind oma tülise palgega, nii et on ilus ja valus. Oma silmade sinimustvalgega puuduta veel, ma palun.

Täname teid naisrahvatantsurühm **Sõmeru Sõsarad**, **Uhtna naiskoor**, **Uhtna pasunakoort** ja **Uhtna mandoliiniorkester** valla esindamise eest 2014. aastal toimunud laulu- ja tantsupeol „Aja puudutus. Puudutuse aeg.“

Rüüpa mu elust januse söömuga kõige kaunimad ajad. Puudutan sind oma rahu ja rõõmuga nõnda palju kui vaja.

Täname sind, **Malle Tiinas**, rahvatantsutraditsioonide hoidmise ja naisrahvatantsurühma kauaaegse juhendamise eest.

Toa teeks ma endal tammega alla, linnud laulaks seal mul varahilja.

Põlvest põlve kanduvate laulude ja tantsudega kanname edasi oma esivanemate folkloori, aitäh sulle, **Renna Sarap**, maakondliku folklooripäeva korraldamise eest.

Rohetav nõlv ja lilleõites peenar on kaunistanud Sõmerut juba mitmel suvel, tänusõnad kuuluvad **Lea Merilole** abi eest Sõmeru haljasalade hooldamisel.

Sportlik vaim ja kindel siht rõõmustavad iga spordilist. Eelmisel suvel toimus Sõmeru

Sõmeru valla aumärgid anti erilise austusavaldusena Elina Perile, kui kauaaegsele koori- ja orkestrijuhile ning hinnatud muusikaõpetajale ning Aare Heinale, kui ühiskondlikult aktiivsele inimesele ning tegusale kultuuri ja spordielu edendajale.

vallas mitu kohalikku ning üleriigiline petangivõistlus, suur tänu sulle, **Matti Vinni**, nende võistluste korraldamise eest.

Tublisid tulemusi näitas **Marko Tiinas**, kes saavutas Eesti meistritiitli veoautokrossis.

Positiivne ellusuhtumine ja pühendumus on need omadused, mis toovad naerutase näole ja silmisse sära. Suur tänu, **Sirle Pihlak**, hea eeskujuga ja positiivse ellusuhtumise kujundamise eest Uhtna noorte hulgas.

Täname sind, **Moonika Mänd**, Vaeküla külaplatsi rajamise eestvedamise eest.

Sinu abikäsi on märgata kõikjal meie tegemistes, aitäh, **Moonika Roosileht**, aktiivse vabatahtliku töö eest Sõmeru vallas.

2014. aasta kandis noorte hulgas märksõnana „Haldusreform ja noored“, noorteprojekt, mis koondas enda alla palju huvitavaid ettevõtmisi. Aitäh teile, **Oxana Nikitina**, **Helena Maarja Lainjärv**, **Kaisa Erm** ja **Viktoria Nikitina**, ülevallalise noorteprojekti „Haldusreform ja noored“ eduka korraldamise eest.

Täname teid, **Timo Laidroo**, **Kelly Parker** ja **Taavi Bergmann**, – ülevallalise noorteprojekti „Haldusreform

ja noored“ tegevustele kaasaaitamise eest.

Sõmeru noortekeskuses tegutsevad vahvad noored ja nende tegemisi toetavad täiskasvanud. Aitäh teile, **Aleksei ja Aleksandr Švaika**, Sõmeru noortekeskuse infopunkti arendamisele kaasaaitamise eest.

Aitäh, **Rita Mölder**, kes sa juhendad noori kodundusringis ja kellel jätkub aega ja tahtmist teha ka vabatahtliku töö Sõmeru noortekeskuses.

Tänusõnad kuuluvad **Triin Reinkubjasele**, kes toob käsitöömaterjali käelise tegevuse ringile.

Suur tänu OÜ **PUR-Estoniale**, kes annab oma panuse käelisesse tegevusse.

Suur tänu meie piirkonnapolitseinikud **Jaagup Nõmeloole** operatiivse koostöö eest Sõmeru noortekeskusega.

Tehnikamaailm on täis imesid, küll saab nokitseda siit ja sealt. Meie vallas kogub üha populaarsust robotika. Aitäh sulle, **Rasmus Kits**, robotikapäeva korraldamise ja eduka robotikaalase tegevuse arendamise eest Sõmeru vallas.

Ja ega meil ainult omaette ei nokitseta, huvi on suurem ja tahtmisi rohkem. Aitäh teile, võistkond **TRIBLOX**, kuhu kuuluvad **Gert Kütt**, **Kaspar Karu**, **Mehis Pärnamets**, **Ergo Talalaev**, **Karl-Georg**

Talalaev, **Kristofer-Rudolf Kõrre**, **Aimar Karrik**, **Kevin Zelenin**, eduka esinemise eest robotikavõistlusel First Lego League 2015.

Poiste usinasse pealehakkamisse on kaasatud ka lapsevanemad, nii ei pidanudki paljudeks **Moonika ja Tiit Kõrre** toetada robotikavõistkonda Triblox, transportides nad otse võistlustulle.

Sellest aastast tahab Sõmeru vald tunnustada ka oma ettevõtjaid andes välja tubli ettevõtja plaadi.

Suur tänu: **Top Marine OÜ**, silmapaistva edu ja konkurentsivõime eest Eesti ettevõtlusmaastikul. (Ettevõtte on Eesti juhtiv ujukvaide lahenduste pakkuja. Nende töid ja tegemisi on pärjatud tiitlitega aasta eksportöör 2014 ja aasta ettevõtte 2014).

Taurax OÜ uue toitlustuskoha Kaukaasia Šašlõkk rajamise eest Sõmeru vallas.

Ardor OÜ uute töökohtade loomise eest Sõmeru pelletitehases.

Koch OÜ uute töökohade loomise eest Näpil. (OÜ toodab alkoholi).

Suur ja südamluk tänu teile kõigile.

ANNIKA AASA

toimetaja

Kodumaa sünnipäev

*Sinine – kui puhas taevas,
rukkilille uni,
must – kui rukkijuurte ümber
laiuv mullapind,
valge – nagu puhtad mõtted,
esimene lumi,
seda lippu kalliks pean ja
tema hoiab mind.*

Sõmeru lasteaias Pääsu-silm toimus 19. veebruaril Eesti Vabariigi sünnipäevale pühendatud aktus. Alustuseks laulsid lapsed regilaulu muusikaõpetaja Renna Sarapi juhendamisel. Seejärel esinesid Midli-Madli rühma lapsed näidendiga „Tunne Eestimaad“. Tegelaseks oli väike Marelle, kes küsis abi pääsukestelt, rukkililledelt, härra Rakverelt, preili Tartult, härra Võrult, härra Viljandilt, preili Paidelt, kuidas saada meie pealinna Tallinna. Kõik linnad juhatasid lahkelt Marellet Tallinna, kuid enne pidi ta aitama erinevatel töödel. Lõpuks, kui väike Marelle Tallinnasse jõudis, laulsid

Uhkelt kõlasid laste hääled kodumaa auks.

lapsed üheskoos laulukaare all Eesti Vabariigi hümn.

Nii saidki lapsed teada tee, kuidas jõuda meie pealinna

ning õppisid oma kodumaa paremini tundma. Peo lõpetas laul „Eestimaad, väike“.

LIINA TINUS JA TIJU PAULUS
lasteaia õpetajad

Linaliugu, pikka kiudu ...

Kellel pikem liug?

*...linad liulaskjatele,
takud tagant tõukajale,
varesekaerad vahtijale*

Uskumatu, aga tõsi – alles paari nädala eest olid ilma- ja lumeolud just sellised, et MTÜ Uus Uhtna korraldusel sai maha peetud lustakas vastlattrall Uhtna moodi. Laulusal- mi järgides jätkus perepäevale nii liulaskjaid, taganttõukajaid kui ka vahtijaid, kes omakorda moodustasid väga vajaliku osa ja aitasid hõisete ja kommentaaridega võistlejate võitlusvaimu üleval hoida. Omal kohal olid ka õpetused, kuidas kelgusõidu teatevõistluses võimalikult hea tulemus saada ja mismoodi tõukekelku kõige parem oma kontrolli all on hoida. Mõni nägi ehk tõukekelku, mis tuntud Soome kelgu nime all, üldse esimest korda. Eks sa katsu siis ühe jalaga kelgul

püsida ja teisega hoogu anda, õiget suunda hoida ja veel pidurdada ja pöörata kah. Seevastu liulaskmist on meist ilmselt kõik proovinud. Sellepärast oligi pika liu jahtijad kõige arvukamalt – lausa nii palju, et kokkuvõtte tuli teha erinevates kategooriates.

Selle tulemusena tegi kõige pikema liu lasteaiaalistest Gervin Paimre ja koolilastest Gregor Rebane. Meeste ja naiste arvestuses saavad head lina- kasvu jälgida Evelyn Kivisalu ja Margus Matto.

Olulise osa päevasündmustest moodustasid aga hoopiski eestvedajad. Päeva planeerimisele ja tegemistele panid öla alla paljud Uhtna kandi inimesed – kes joonistas medaleid, kes küpsetas kukleid, keetis suppi, kes hoolitses musamasina eest, kes korraldas võistlusi. Perepäevale pani öla alla ka ida re-

Soomiku ralli meeste moodi.

Vurimeisterdamine oli vahva elamus nii suurtele kui väikestele.

giooni maanteeamet. Ohutus- teemasid tutvustas ja kontrollis Argo Pällo Ida päästekomisjoni juht. Kogu päeva vältel oli avatud vastlavurri töötuba, kus Veiko Pärnaku juhendamisel võis igaüks valmistada ehtsast seakondist vastlavurri. Töötegemisel aitasid meeleolu üleval hoida

pillipoisid Risto Kongi ja Risto Allas. Kogu päeva tegemisi koordineerinud Margit Lichtfeldti sõnul oli ühisel meeskonnal oluline osa päeva õnnestumisel. Aitäh kõigile!

SIRJE REBANE

Laul paneb silmad särama

Kristi Keir on imeline lauluti- druk, kes alustas oma kooliteed Uhtna põhikoolis, täna kogub tarkust Rakvere reaalgümnaasiumi teatri ja filminduse suuna klassis. Vabal ajal tegeleb ta põhiliselt laulmisega, kuna eksamid on tulekul, siis eriti teiste asjade jaoks aega üle ei jää.

Muusika juurde sattus ta juba varakult. Uhtna koolis laulis Elin Peri käe all, kelle julgustuse ja abiga sattus Kristi õppima Rakvere muusikakooli. Kooli, kus

on väga soe õhkkond, toredad ja sõbralikud inimesed. Tema õpetajaks sai Kelli Pärnaste, kes on maailma parim õpetaja, väga armas ja südamlilik inimene.

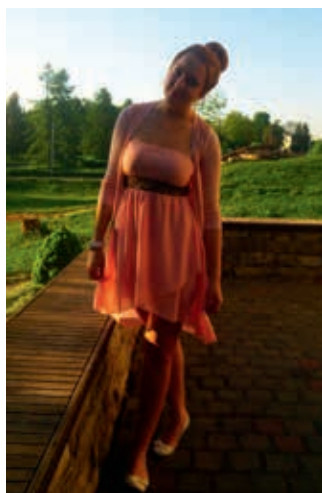
Muusikakoolis laulis Kristi koos viie teise tüdrukuga ansambli Kuuskõla. Nad on välja andnud kaks heliplaati.

Sel kevadel ehk siis 17. märtsil annab Kristi Sõmeru kesku- sehoones kontserdi, mis ühtlasi võtab kokku tema muusikakoolis õpitud aja ja on väike kingitus

vallale meeldiva koostöö eest. Esitusele tuleb nii uuemaid kui ka vanemaid laule.

Peale keskkooli lõppu plaanib Kristi seada sammud Eesti kunstiakadeemiasse, et moedisani õppida. Kindlasti tegeleb ta ka tulevikus mingil määral laulmisega, kuna sellest ta loobuda ei tahaks.

ANNIKA AASA
toimetaja

Kooli ja lasteaia uudised

Sõbralikud sõbraloomad Krattide rühmas

Valmivad sõbralikumad sõbraloomad.

Veebruarikuu oli Krati rühmal üsna tempokas, kuna sinna jäid mitmed tähtpäevad, mida tähistati. Suuremalt otsustati tähistada sõbrapäeva, kuna sõprade olemasolu on meie elus väga oluline.

Sõbraõhtu toimus 3. veebruaril, kus lapsevanema ülesandeks oli koos lapsega meisterdada valmis üks sõbraloom. Looma meisterdamiseks oli võimalus kasutada erineva värvi ja paksusega paberit. Paberist lõigati välja erineva suurusega südameid, mis hiljem kokku kleebiti. Lapsevanematel ja lastel leidis küllaldaselt fantaasiat ja indu ning lõppkokkuvõttes said valmis väga vahvad lövid, jäneseid, konnad, kaelkirjakud, koe- rad, kassid ja hiired. Hiljem mõeldi loomadele muidugi välja vahvad nimed. Õhtu parim osa oli muidugi küpsiste söömine, mis said hommikul laste poolt valmis tehtud. Oli väga tore ja sõbralik õhtu.

KRISTEL FLOREN

Sõmeru lasteaia õpetaja

Uhtna kool Pariisis

Näha sai üksik- kui paarissõitu, poognaid ja piruette.

Me kelgule, me kelgule võib tulla veel üks laps.

Enne kui Pariisi lähed, käi Nuustakul ära! Oma töötera selles ütluses muidugi on, aga ega alati ei tasu kõiki õpetusi kah sõna-sõnalt võtta. Sestap pakkisimegi oma suusa- ja kelguvarustuse kenasti bussidesse ja pöörasimegi vastlapäeva puhul Pariisi ja kohe kogu kooliperega.

Meie reisisihiks sai Pariisi Puhkeküla, mis asub Kadrina lähisel maalilisel Neeruti maastikukaitsealal ja on oma nime saanud kõrvalasuva Pariisi küla järgi, mis omakorda sai nime rahvajutu järgi mõisaajast. Nimelt, Saksi mõisahärra oli käskinud enda moonakatel ehitada majad mitmes reas kõrvuti, kuid moonakad nurisunud talle vastu, et nii jääb aiamaad vähe- seks. Sellepeale vastas aga mõisnik, et mida te virisete, vähemalt on teil puhtad tänavad - täpselt nagu Pariisis...

No nii – ja sinna Pariisi me siis oma bussirattad ja suusaninad just pöörasimegi. Tõmbenumbriks sai muidugi kelgumägi, sest ilmatu uhke oli mäest alla tuhiseda, nibin-nabin kokkupõrkeid vältida ja ennast kelgu kõrvalt kõhuli leida. Sama meelitavaks osutus liuväli, kus sai vastavalt eelostustele harjutada piruette ja poognaid või lihtsalt jää peal seismist. Väikseid probleeme tekitasid uisulaenutusest saadud uisud, kuid lõpptulemusena jäid kõik rahule – ka need kes kisast-kärast ja kilgetest eemal suusaradu tallasid.

SIRJE REBANE

Maailm meie ümber muutub, kui me teda puutume ja me ise muutume, kui see maailm meisse puutub

See Peeter Volkonski tsiitaat on Tallinnas tegutseva MTÜ Mondo maailmahariduse ja koolituskeskuse tunnuslauseks. Nimetatud kodanikeühenduse visiooniks on stabiilne ja hooliv maailm, kus kõigil on võimalus inimväärsel elule. Ühtlasi jagavad nad nii noortele kui täiskasvanutele teadmisi maailmaharidusest, mh sellest, kuidas globaalprobleemid mõjutavad üksikisiku, kogukonna ja ühiskonna igapäevaelu ning kuidas igaüks meist saab mõjutada maailma.

Maailmahariduse projekti raames külastasid MTÜ Mondo liikmed Sõmeru põhikooli ning juhendasid õpitubasid 5.–9. klassile erinevatel maailmahariduse teemadel. Kolmes õpitoas selgitati noortele õiglase kaubanduse, jätkusuutliku tarbimise ja õiglase šokolaadi põhitõdesid. Poest šokolaadi ostes, ei mõtle inimene tavaliselt, kuidas see kaup poeletile jõuab ja millest tootmine üldse alguse saab. Tegelikult ka kaubadest ja kakaoistandustest, kus tööliste teenistus on näiteks 1 euro päevas. Loengute käigus selgitati, mis on õiglane kaubandus, milleks ta loodud on, kus ja kuidas tegutseb ning mismoodi tunda ära tooteid. Õiglane kaubandus annab rikaste riikide tarbijatele võimaluse mitte osaleda Kolmanda Maailma ekspluateerimises ja osta igal võimalusel hoopis õiglase kaubanduse kaudu liikuvaid tooteid (*fairtrade* tooted). Selgus, et tänu õiglasele kaubandusele muutub paremaks

üle 1,4 miljoni väikepõllumehe ja suurfarmi töötaja elu 74 arenguriigis. Nad saavad parandada oma elamis- ja töötingimusi, rajada koole, raviasutusi, uuendada istandusi, keelatud on kasutada orja- ja lasttööjõudu. Eestis on müügil õiglase kaubanduse kohvi, teed, suhkrut, kakaod, šokolaadi, maiustusi, puuvilju, veini, vürtse, lilli, puuvilla- ja kosmeetikatooteid.

Tänapäeva maailm on avatud, peaaegu igale poole on hea tahtmise ja/või rahaliste vahendite olemasolu korral võimalik sõita. Sattudes võõrasse kultuuriruumi, on alati kasulik teada sealsete inimeste tavasid ja kombeid, aru saada, mida nad hindavad ja mida taunivad. Ei ole enam haruldane, kui klassikaaslaseks või naabriks või lihtsalt sõbraks satub mõni

võõramaalane, kelle käitumine võib tunduda nii mõneski olukorras veider ja arusaamatu. Et inimesed selles kirjuses maailmas mitte ainult ei vaataks üksteist eemalt, vaid saaks aru ja oskaks kõrvuti elada, selleks on vaja dialoogi erinevate maailmavaadete vahel ehk vajadust tunda erinevate ühiskondade malle, eetikareegleid, kuidas suhelda inimestega erinevatest kultuuridest, mõista religioonide tagamaid ja nendega seonduvaid konflikte. Seetõttu tutvustati neljandas õpitoas õpilastele islami ja araabia kultuuri, mis on meie kommetest ja tavadest sootuks erinev. Koolitaja selgitas lihtsalt ja arusaadavalt nimetatud religiooni alustalasid, mis vahe on araabia ja islamimaadel, õpetas tundma araabia tähestikku, riietumistavasid ja kombeid. Muuhulgas sai selga

proovida ka araabia maades kantavaid riideid. Religioon ei muuda kedagi halvaks, mõned inimesed tõlgendavad vaid religiooni valesti ehk endale kasulikuks ning enamasti on tegu poliitiliste ambitsioonide, mitte sügava usuga.

Maailmaharidus aitab märgata, vaidlustada ning muuta maailmas olevat ebaõiglust. Samas aitab ta saada üle sallimatuses, valeinformatsioonist ja negatiivsetest stereotüüpidest. Ta aktiveerib ja innustab – näitab, et iga inimene võib midagi muuta, kui ta osaleb ühiskonnas aktiivselt ning vastutustundlikult.

Õpitoas osales

EVELI INDOV
haridus- ja lastekaitse spetsialist

Kelmide pikad näpud eakate rahakotis

Noorem põlvkond hoiab enast erinevate meediakanalite kaudu igapäevaste uudistega kursis, olgu need siis head või halvad. Nagu näitavad viimaste päevade petturi kordasaadetud sündmused, siis eakamate inimesteni vajalik info ei jõua kohale või nad ei tea uudistest midagi.

Nimelt tegutsesid meie kodukandis kelmid naaberriikidest, kuid võimalik, et neil on kaasosalisi jätkuvalt ka kohapeal. Kõned, mis vanematele inimestele tehti, olid nii eesti kui vene keeles. Nad kasutasid ära eakamate inimeste haavatavust ja sirutasid käe nende inimeste taskusse või n-ö sukasaarde, pettes neilt välja kõik nende poolt suure töö ja vaevaga kogutud säästud.

Eelnevalt jäljendasid kelmid poega, tüdruku või lapselast, kes väidetavalt põhjustas liiklusõnnetuse. Menetluse ära jätmiseks nõuti raha. Nüüd oli kelmidel aga välja mõeldud uus skeem, kus on mingi tüdruku otsa kukutud, mille tagajärjel sai ta raskeid vigastusi. Libaadvokaat nõudis haiglaraviks suuri summasid. Kui seda ei maksta, siis ootab ees vanglatee.

Palun viige see info kõigi eakateni, et kelmid tegutsevad ja mõtlevad igasugu juttusid välja. On ta siis teie naaber, ema või isa, vanaema või vanaisa, äi või ämm. Eriti rääkige nende eakatega, kel kodus on lauatelefon. Enamik kõnesid tehakse kannatanute elukoha lähedusest ja just lauatelefonidele, sest telefonikataloogides on ju nimede ja numbrite juures ka aadressid. Väga palju aega järelemõtlemiseks ei anta ning raha palutakse üle anda neile kelmidele, kes on juhtumisi läheduses või läbisõidul.

Palun hoiatage ning rääkige sellistest tegelastest ikka ja jälle, kui külla lähete või lihtsalt kokku saate. Samuti pange neile südamele, et kui midagi taolist juhtub, siis tuleb infot enne kontrollida ja helistada nõndanimetatud hätta sattunud sugulasele. Samuti tuleb teha kõne ka politsei lühinumbrile 110, sest mida kiiremini

jõutakse sündmuskohale, seda suurem on tõenäosus neid kelme tabada.

Hoidkem ja hooligem üksteisest ning tehkem selleks kõik, et meie eakad võiksid rahulikult ja turvaliselt nautida oma pensionipõlve.

JAAGUP NÖMMELOO
piirkonnapolitseinik

Rakvere lahing 1268

18. veebruaril 1268. aastal toimus Virumaal Rakvere lähisel üks suur lahing. Ühel pool seisis Novgorodi, Pihkva ja teiste vene vürstide arvukas vägi ning teisel pool Taani kuninga valduste sõjajõud Põhja-Eestist, Liivi ordu ja Tartu piiskopi väed. Vanemas Riimkroonikas märgitakse, et lisaks oli kohale tulnud „suur hulk maarahvast, kes kõik tahtsid hea meelega venelaste väega sõdida“.

Kogutud väga esinduslik ja suur venelaste vägi, milles riimkroonika andmeil oli koguni 30 000 meest, asus 23. jaanuaril Novgorodist Rakvere poole teele. Enne seda lasti meistritel valmistada kiviheitmasinaid. See on esimene teade nende masinate valmistamisest Novgorodis, mis viitab selgelt, et Rakveres pidi olema juba tugevasti kindlustatud linnus. Kui Vene vägi Virumaale oli tunginud, teatab leetopiss: „Ja kui nad olid Kegola jõe ääres, siis kohtasid seal Saksa sõjaväge, mis näis seisvat nagu mets – oli kokku tulnud kogu sakslaste maa.“ Leetopissi kirjeldus on väga elav ja värvikas: „Ja nii mindi vastamisi kokku;

ja kui väed kokku pörkasid, toimus kohutav lahing, mida isad ega vanaisad ei ole näinud“. Kuigi leetopissi järgi olid venelaste kaotused küllalt suured (riimkroonika järgi koguni 5000 meest), olevat nad sakslasi taga ajanud „kuni linnani kolme teed kaudu 7 versta, nii liües neid, et hobused laipade tõttu ei saanud astuda“.

Tegemist oli niisiis 13. sajandi kõige suurema sõjasündmusega Eesti alal, mis osalejate arvult ületas suurel määral näiteks ka 1242. aasta Järlahingu. Kuigi seda sõjakäiku kajastavad nii vene leetopissid kui mõned siinmail koostatud kroonikad, pole nn Rakvere lahingu käik ja toimumiskoht täpselt teada

Otsingud Sõmeru vallas

2014. aasta lõpus sündis MTÜ Otsingu-Kodulooklubi KAMERAD liikmetel idee otsida üles seesama Rakvere (või miks mitte ka Kegola) lahingupaik. MTÜ Kamerad tegeleb peamiselt otsingute, väljakaevamiste ja tuukritöödega seotud teenuse osutamisega, aga ka kultuuriajaloolise

ja looduspärandi säilitamisega ning sõdades hukkunud ohvrite mälestuse jäädvustamisega sõltumata ohvrite rahvusest, usutunnistusest ja poliitilistest vaadetest.

Rakvere lahingupaiga projekti eesmärk on tuvastada ja identifitseerida maastikul ning pinnases lahingukoha säilinud tunnused ning nende järgi proovida täiendada teaduslikku infot antud lahingu kohta. Uurides erinevaid ajalooallikaid ning kaarte, on Kameradi liikmed paika pannud piirkonnad, kust oma otsinguid alustada. Enamik alast jääb Sõmeru valla territooriumile. Otsingutöid teostavad klubi liikmed, kellel on kehtivad otsinguvahendi kasutamise load ning kes on teinud pikaajalist koostööd muinsuskaitseametiga ning arheoloogidega.

Sõmeru valla 167 km² suurusel pindalal on 137 kaitse all olevat arheoloogiamälestist, mis kõik annavad tunnistust väga tihedast asustusest selles maalapil tuhandete aastate jooksul. Kui palju peidab maapõu veel avastamata leide, seda ei tea keegi. Selles valguses on

otsinguklubi Kamerad projekt otsida üles oma aja ühe suurima lahingu toimumispaik märkimisväärne panus selle piirkonna ning ka kogu Eesti ajaloo täiendamiseks.

Välitööd tehakse peamiselt metallidetektorite abil muinsuskaitseametiga kooskõlastatud metoodika järgi ja võrreldes arheoloogiliste väljakaevamisega ei toimu selle projekti raames suuremahulist pinnase eemaldamist ja läbikaevamist. Leidude väljakaevamine pinnasest toimub peamiselt künnikihini 20–40 cm sügavuselt. Otsingutööd on planeeritud peamiselt 2015. aasta kevadeks ning kooskõlastatakse eelnevalt maaomanikega. Kõik otsingud jälgivad liikvideeritakse peale otsinguid ning taastatakse esialgne olukord. Projekti rahastamine toimub klubi Kamerad isiklikest vahenditest.

Alates 2011. aastast kehtiva muinsuskaitseaduse järgi tohib metallotsijaga maastikule otsima minna vaid inimene, kes on läbinud vastava koolituse ning omab muinsuskaitseameti vastavat luba.

Pea meeles!

- Kultuuriväärtuslike leidude otsimine metallidetektoriga on lubatud vaid muinsuskaitseameti loa alusel. Luba võivad taotleda kõik vähemalt 18-aastased isikud, kes on läbinud otsinguloo koolituse.
- Otsima minnes peab lisaks olema maaomaniku nõusolek.
- Igasugune otsingutegevus ja kaevamine on rangelt keelatud muinsuskaitsealusel mälestisel ja selle kaitsevööndis.
- Kultuuriväärtust omavad leiud, sh arheoloogilised leiud, kuuluvad riigile. Leidjal on õigus taotleda leiuautasu.
- Rikutud mälestisest või ebaseaduslikest otsimisest palume teavitada muinsuskaitseametit.
- Interneti kaudu on kõigile kättesaadav kultuurimälestiste riiklik register (register.muinas.ee), kuhu on kantud riikliku kaitse alla võetud mälestised ja muinsuskaitsealad. Register on ühendatud maa-ameti kaardiga.
- Täpsemat teavet saab mälestiste ja muinsuskaitsealade kohta küsida muinsuskaitseametist. Igas maakonnas on muinsuskaitseameti vaneminspektor, kes annab infot mälestiste kohta, selgitab nendega kaasnevaid kitsendusi, nõustab hooldusküsimustes jne.
- Projekti koostööpartnerid: muinsuskaitseamet, Ain Mäesalu (TÜ), SA Virumaa Muuseumid, kohalikud omavalitsused (Sõmeru, Vinni, Rägavere, Haljala vallavalitsused).

KÜSITLUS SÕMERU VALLA ELANIKELE

Sõmeru vallavalitsus on koostamas Sõmeru valla terviseprofili aas-
tateks 2015–2020. Terviseprofiil on dokument, mis aitab kaardistada
kohalike elanike tervise olukorda ja seda mõjutavaid tegureid. Samuti
saab terviseprofili abil määratleda paikkonna peamised probleemid,
sekkumist nõudvad valdkonnad ja vajalikud tegevused. Terviseprofili
koostamise eesmärgiks on juhtida tähelepanu omavalitsuses tehtava-
te otsuste tervise mõjudele ja tagada tervise arendamise temaatika
integreerimine omavalitsuse arengukavasse.

Terviseprofili koostamise raames viib Sõmeru vallavalitsus läbi val-
la täiskasvanud elanike (17+) seas küsitluse, millel on kaks eesmärki:

1) selgitada välja elanike üldine rahulolu eluga Sõmeru vallas, kaar-
distada kõige probleemsemad valdkonnad ja koguda vallakodanike
ideid ning ettepanekuid, millega vallavalitsusel tuleks arvestada,

2) saada ülevaade vallaelanike üldisest tervise seisundist ja tervise-
käitumisest.

Korraldatav küsitlus on anonüümne ehk uuringu aruandes ei kajas-
tu vastanute nimed ega muud isiku tuvastamist võimaldavad andmed.
Teie panus ning arvamus on terviseprofili koostamisel väga oluli-
sed. Loodame teie aktiivsusele oma arvamuse avaldamisel.

I ÜLDANDMED

1. Teie sugu

- ☐ mees
- ☐ naine

2. Teie vanus

- ☐ 17-24
- ☐ 25-39
- ☐ 40-64
- ☐ 65+

3. Teie haridus

- ☐ alg- või põhiharidus
- ☐ keskkharidus
- ☐ keskeriharidus
- ☐ kõrgharidus

4. Teie elukoht, palun märkige aleviku/küla täpsusega:

5. Kui kaua olete elanud Sõmeru vallas:

- ☐ sünnist saati
- ☐ alla 3 aasta
- ☐ 3-9 aastat
- ☐ 10-20 aastat
- ☐ üle 20 aasta

II ELANIKE RAHULOLU ELUGA SÕMERU VALLAS

6. Palun hinnake enda üldist rahulolu Sõmeru valla kui elukeskkonnaga:

- ☐ väga rahul
- ☐ pigem olen rahul
- ☐ pigem ei ole rahul
- ☐ ei ole üldse rahul
- ☐ ei oska vastata

7. Mil määral tunnete huvi Sõmeru vallas toimuva vastu?

- ☐ väga palju
- ☐ küllaltki palju
- ☐ keskmiselt
- ☐ vähe
- ☐ üldse mitte
- ☐ ei oska vastata

8. Mil määral saate informatsiooni Sõmeru vallas toimuva kohta järgmistest kanalitest:

	peamiselt sealt	mõnikord ka sealt	sealt üldse mitte	raske öelda
Vallaleht Sõmeru Sõnumid	☐	☐	☐	☐
Pereliikmed, naabrid, tuttavad	☐	☐	☐	☐
Valla koduleht internetis	☐	☐	☐	☐
Facebook	☐	☐	☐	☐
Maakonna leht Virumaa Teataja	☐	☐	☐	☐
Üleriigilised päevalehed	☐	☐	☐	☐
Muu meediakanal, nimeta	☐	☐	☐	☐

9. Palun hinnake, kui rahul Te olete Sõmeru valla elu järgmiste teenustega/valdkondadega:

Teenus/valdkond	väga rahul	pigem rahul	pigem ei ole rahul	üldse ei ole rahul	ei puutu kokku
Avalik kord, turvalisus	☐	☐	☐	☐	☐
Avaliku ruumi, ühiskondlike hoonete, elamu- ja tööstusalade planeerimine	☐	☐	☐	☐	☐
Eakate tugiteenused, hoolekanne	☐	☐	☐	☐	☐
Elamu- ja kommunaalmajandus	☐	☐	☐	☐	☐
Erivajadustega inimeste tugiteenused	☐	☐	☐	☐	☐
Haridus (alg- ja põhiharidus)	☐	☐	☐	☐	☐
Heakord ja haljastus	☐	☐	☐	☐	☐
Jäätmehooldus	☐	☐	☐	☐	☐
Kergliiklusteed jalgsi ja jalgrattaga liiklemiseks	☐	☐	☐	☐	☐
Kultuur ja meelelahutus	☐	☐	☐	☐	☐
Külaelu areng	☐	☐	☐	☐	☐
Lasteaed, lapsehoid	☐	☐	☐	☐	☐
Looduskeskkond	☐	☐	☐	☐	☐
Noorsootöö (noortekeskused)	☐	☐	☐	☐	☐
Noorte huviringid, huviharidus	☐	☐	☐	☐	☐
Sideteenused (mobiil, internet)	☐	☐	☐	☐	☐
Sotsiaaltoetused ja -teenused	☐	☐	☐	☐	☐
Sportimisvõimalused	☐	☐	☐	☐	☐
Turismi korraldus	☐	☐	☐	☐	☐
Täiskasvanute huviringid	☐	☐	☐	☐	☐
Tänavavalgustus	☐	☐	☐	☐	☐
Töö leidmise võimalused	☐	☐	☐	☐	☐
Vallaametnike töö	☐	☐	☐	☐	☐
Valla teede ja tänavate korrashoid	☐	☐	☐	☐	☐
Ühistransport	☐	☐	☐	☐	☐
Ühisveevärg ja kanalisatsioon	☐	☐	☐	☐	☐

10. Kas Teil on Teie arvates piisavalt võimalusi kaasa rääkida valla elu korraldamisel?

- ☐ Jah
- ☐ Ei
- ☐ Ei oska öelda

11. Milliste küsimuste lahendamise peaks vallavalitsus Sõmeru vallas eelkõige tegelema? Palun valige kuni 5 Teie jaoks kõige olulisemat valdkonda.

- ☐ Teedeehitus ja -remont
- ☐ Tervishoiuteenuste kättesaadavus
- ☐ Könni- ja jalgrattateede ehitamine
- ☐ Turvalisuse tagamine
- ☐ Heakorra (puhas vald, korrastatud haljastus) parandamine
- ☐ Parkide ja rohealade kaasaajastamine
- ☐ Haridusasutuste töö korraldamine, haridusvõimaluste mitmekesistamine
- ☐ Kultuuri- ja spordielu ning muude vaba aja veetmise võimaluste edendamine
- ☐ Lasteaedade ja koolide tingimuste kaasaajastamine
- ☐ Laste huvitegevuse võimaluste mitmekesistamine
- ☐ Spordi- ja mänguväljakute rajamine
- ☐ Puhta (saastamata) keskkonna hoidmine
- ☐ Sotsiaal- ja hoolekandeteenuste arendamine
- ☐ Ettevõtluse arengu soodustamine
- ☐ Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni võimaldamine
- ☐ Parem informeerimine valla elust
- ☐ Ühistranspordi arendamine
- ☐ Erinevate elukondlike teenuste (näit. pesumaja, torulukksepp, prügivedu) kättesaadavus
- ☐ Kodanikuühenduste tegevuse toetamine
- ☐ Muu, palun nimetage

III SUBJEKTIIVNE TERVISE ENESEHINNANG JA TERVISEKÄITUMINE

12. Kuivõrd on järgmised tegevused Teie arvates tervisliku eluviisi tunnuseks:

	kindlasti on	pigem on	pigem ei ole	kindlasti ei ole	ei oska öelda
Ei tarvita narkootikume	☐	☐	☐	☐	☐
Ei suitseta	☐	☐	☐	☐	☐
Ei liialda alkoholiga	☐	☐	☐	☐	☐
Võimalikult palju värskes õhus viibimine	☐	☐	☐	☐	☐
Ei võta unerohu ega antidepressante	☐	☐	☐	☐	☐
Eelistatud liikumisviis jalgsi või jalgrattaga	☐	☐	☐	☐	☐
Regulaarne tegelemine spordiharrastusega	☐	☐	☐	☐	☐
Regulaarne ja teadlik toitumine (toitude kalorsuse, süsivesikute, rasvasuse jälgimine)	☐	☐	☐	☐	☐
Osavõtt üle-eestilistest tervise spordiüritustest	☐	☐	☐	☐	☐
Regulaarne tervisekontroll (nt perearst, hambaarst)	☐	☐	☐	☐	☐
Kursisolek tervislikku eluviisi tutvustava kirjandusega	☐	☐	☐	☐	☐

13. Kuivõrd kehtivad järgmised väited Teie kohta:

	kehtib täielikult	pigem kehtib	pigem ei kehti	üldse ei kehti	ei oska öelda
Ei tarvita narkootikume	☐	☐	☐	☐	☐
Ei suitseta	☐	☐	☐	☐	☐
Ei liialda alkoholiga	☐	☐	☐	☐	☐
Viibin palju värskes õhus	☐	☐	☐	☐	☐
Ei võta unerohu ega antidepressante	☐	☐	☐	☐	☐
Ligun sageli jalgsi või jalgrattaga	☐	☐	☐	☐	☐
Tegelen regulaarselt mõne spordiharrastusega	☐	☐	☐	☐	☐
Toitun regulaarselt ja tervislikult (jälgin toitude kalorsust, süsivesikuid, rasvasust)	☐	☐	☐	☐	☐
Võtan osa tervise spordiüritustest oma kodukohas	☐	☐	☐	☐	☐
Võtan osa üle-eestilistest tervise spordiüritustest	☐	☐	☐	☐	☐
Käin regulaarselt tervisekontrollis, nt perearsti, hambaarsti juures	☐	☐	☐	☐	☐
Olen kursis tervislikku eluviisi tutvustava kirjandusega	☐	☐	☐	☐	☐

14. Kuidas Te üldiselt iseloomustate oma tervist?

- ☐ Hea
- ☐ Keskmine
- ☐ Halb

15. Kas Sõmeru vallas on Teie arvates piisavalt terviseedenduslikke infopäevi, koolitusi, üritusi?

- ☐ Jah
- ☐ Ei
- ☐ Ei oska öelda

16. Milliseid liikuvat elustiili ja tervise liikumist propageerivad üritusi Sõmeru vallas Te eelistaksite? Palun järjestage toodud loetelu Teile sobivas pingereas.

	Koht Teile pingereas (1., 2., 3. jne)
Kogupere meelelahutuslik üritus	
Eakatele mõeldud meelelahutuslik üritus	
Kõiki vallakodanikke haarav temaatiline meelelahutuslik üritus	
Väikesed, eri vanuses huvigruppidele suunatud õppeüritused	
Sariüritused	
Seminar	
Suuremat piirkonda (valla lähimbrust) haarav avalik üritus	
Kursus-koolitus	

17. Kas Te kasutate pimedal ajal helkurit?

- ☐ Jah, alati
- ☐ Enamasti küll
- ☐ Ei

18. Kas Te sulgete autoga sõites turvavöö?

- ☐ Jah, alati
- ☐ Enamasti küll
- ☐ Ei

19. Kas Teie majapidamises on töökorras suitsuandur?

- ☐ Jah
- ☐ Ei
- ☐ Ei tea

Elektrooniliselt saab küsitlust teha valla kodulehel.
Ankeetide täitmise tähtaeg on 20. märts, ülalpool oleva küsitlus-
lehe saab täidetult viia valla raamatukogudesse ja külakeskustesse.

KORRALDATUD JÄÄTMEVEO TEENUSTE HINNAKIRI SÕMERU VALLAS

Hinnakiri kehtib alates 02.05.2015 , lepingute sõlmimi-
ne algab aprillis.

Lepingute sõlmimine kohtadel:

Esmaspäev, 6. aprill kell 13.00–19.00 Uhtna raamatukogu
Teisipäev, 7. aprill kell 11.00–19.00 Sõmeru keskusehoo-
ne nõupidamise ruum

Kolmapäev, 8. aprill kell 14.00–19.00 Vaeküla külakeskus
Neljäpäev, 9. aprill kell 13.00–19.00 Ubja päevakeskus
Reede, 10 aprill kell 14.00–19.00 Roodevälja noortekes-
kus

Hinnad on toodud koos käibemaksuga.

Segaolmejäätmete mahuti tühjendus ja äravedu

• 80 l/1,60 €; 140 l/2,21 €; 240 l/3,23 €; 370 l/3,59 €; 600-
660 l/5,80 €; 800 l/6,67 €; 1100 l/10,06 €; 1500 l/13,01 €;
2500 l/20,38 €; 4500 l/35,11 €.

• Pakendatud mahutivälised olmejäätmed, laadimine ja
äravedu 1 m³/14,40.

• Kogumismahuti mahtu ületavate olmejäätmete
(ületäitunuks loetakse kaanega kogumismahutit, mille
kaant ei ole võimalik täielikult sulgeda) laadimine ja ära-
vedu, 1 m³/14,40.

• Pakendatud mahutivälise olmejäätmete laadimine ja
äravedu tellimisel 1 m³/12,00.

Lisateenused

• Kuni 240 l ratastel kogumismahuti käsitransport 5–15
m kaugusele jäätmeveoki lähimast võimalikust peatumis-
kohast. Iga järgneva 15 m kohta lisandub tasule 2 € +km
20%. Mahutipõhine kord – 2,40.

• Suurema kui 240 l ratastel kogumismahuti käsitrans-
port 3–5 m kaugusele jäätmeveoki lähimast võimalikust
peatumiskohast. Iga järgneva 5 m kohta lisandub tasule
4 € +km 20%. Mahutipõhine kord – 4,80.

• Tühisõit, kui kogumismahutit ei tühjendata põhjusel, et
mahutis on jäätmeliigile mittevastavad jäätmed või kui
jäätmevaldaja ei ole taganud oma kinnistul või krundil
jäätmemahutile ligipääsu – rakendatakse 50% tasu ma-
huti tühjendamise põhihinnast.

• Kui peale kogumismahuti jäätmeveokisse tühjendamist
ilmneb, et mahutis olevad jäätmed ei vasta kogutavale
jäätmeliigile – rakendatakse 30% kõrgemat tasu vastava
mahuti tühjendamise põhihinnast.

• Kogumismahuti tühjendamisel ukse, värava, tõkkepuu
jms avamisel ja sulgemisel kasutatava puldi või võtme
haldamise tasu kuu/6,60.

• Paberkanal korduva arve, veograafiku, lepingu jms
saatmine posti teel tk/1,84.

• Graafikuvälise segaolmejäätmete mahuti tühjendus ja
äravedu – mahuti tühjendamise põhihind +30% kord.

• Mahuti paigaldus, teisaldus, ringivahetus kuni 1,1 m³
mahuti kord/27,91.

• Mahuti paigaldus, teisaldus, ringivahetus 1,5 m³
mahuti ja suurem kord/43,68.

• Mahuti pesu 140–600 l tk/13,00.

• Mahuti pesu 800–4500 l tk/26,00.

• Kleebis mahutile tk/2,40.

• Suurjäätmete vedu toimub tellimisel.

• Ehitus- ja lammutusjäätmete vedu toimub tellimisel.

Suurjäätmete ning ehitus- ja lammutusjäätmete veoks
küsi hinnapakumist klient@lvjk.ee.

Jäätmemahutite rent ja müük

140 l mahuti	rent 1,70	müük 47,30
240 l	rent 2,00	müük 70,00
370 l	rent 3,60	müük 100,00
600-660 l	rent 3,90	müük 200,00
800 l	rent 4,20	müük 210,00
1500 l	rent 7,90	müük 420,00
2500 l	rent 10,90	müük 570,00
4500 l	rent 12,90	müük 650,00

Kevadel algab Sõmerul Põllu tänava rekonstrueerimine

Põllu tn hekk.

Iga Sõmeru elanik on kogunud Põllu tänaval ohtlikku liiklust nii jalgsi kui autoga. Puudub korralik teekattemärgistus, kõnniteed, ülekäigurajad jne. Põllu tänaval korrusmajade kõrval on hekid kasvanud autoteele ja nende pügamine aitab vaid autodel kergemini läbi pääseda, jalakäija jaoks jääb tänav ikkagi ohtlikuks. See-

pärast alustatakse juba sel kevadel Põllu tänava rekonstrueerimist ning selle käigus kaob ära nn traktoriplats. Haljasala, kus praegu seisab Sõmeru sümbol – traktor – läheb ümberkujundamisele. Vanad saarvahtrad bussiootepaviljoni taga langetatakse ja autoteed koos kõnniteega laiendatakse ning tehakse sirgemaks. Traktor paigaldatak-

Sõmeru keskväljaku saarel võetakse puud maha.

se ajutiselt teise kohta ning peale rekonstrueerimistööde täielikku lõpetamist tuuakse tagasi. Selgema skeemi saab Puiestee ja Tiigi tänava ristmik. Edasi rekonstrueeritakse autotee ja rajatakse kõnnitee Põllu ja Aasa tänava ristmikuni ning selle käigus kõrvaldatakse hekid Põllu tänava selles servas, kus praegu kõnnitee üldse puudub.

Edaspidi istutatakse hekk tagasi, aga tunduvalt kaugeemale, et ei hakkaks segama liiklust. Rekonstrueerimistöödeks taotles Sõmeru vallavalitsus majandus- ja kommunikatsiooniministeriumilt ettevõtlusega seotud „Kohalike teede juhtumipõhist toetust“, mille Vabariigi Valitsus rahuldas.

Muudatused sotsiaaltoetuste maksmises

Alates märtsist 2015 kehtib uus Sõmeru vallavolikogu poolt kinnitatud määrus „Valla eelarvest sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise ning sotsiaalabi andmise kord“. Uue määruse järgi loetakse vähekindlustatuks perekonda, kelle ühe kuu sissetulek esimese pereliikme kohta on väiksem kui 3,5 kordne riiklikult kehtestatud toimetulekupiir ning iga järgneva pereliikme kohta 30% sellest sissetuleku määra. 2015. a on riiklikuks toimetulekupiiriks 90 eurot (näide: vähekindlustatud on 1 liikmeline, alla 315 euro (3,5x90) sissetulekuga pere; 2-liikmeline, alla 410 euro (315+95) sissetulekuga pere; 3-liikmeline, alla 505 euro (315+95+95) sissetulekuga

pere; 4-liikmeline, alla 600 euro (315+95+95+95) sissetulekuga pere jne). **Sissetulekust sõltuvatele toetustele kehtestatud rahalised piirmäärad:** • retseptiravimeid hüvitatakse 2 korda aastas, ühe toetuse suurus kuni 50 eurot; prilliklaaside maksumus hüvitatakse üks kord aastas, toetuse suurus kuni 50 eurot; • puudega isikule hüvitatakse abivahendi rentimine või ostmine üks kord aastas, toetuse suurus kuni 100 eurot. Ratastooli soetamise puhul hüvitatakse selle maksumus kuni 250 eurot. Puudega isikule hüvitatakse arsti juurde sõitmise kulud üks kord aastas kuni 50 eurot;

• üldhariduskoolide statsionaarses õppes õppivate õpilaste kooliga seotud kulud hüvitatakse kuni kaks korda aastas, kuni 60 eurot iga õppiva lapse kohta aastas; • küttoetust makstakse kütteperioodil (sept–mai). Keskkütte või õhksoojuspumba elektri tarbimisel on hüvitise suurus kuni 200 eurot. Puukütte tarbimisel antakse avalduse esitajale üks kord kütteperioodil 6 rm saetud ja lõhutud küttepuid. Sissetulekust sõltuvate toetuste puhul ei tohi kulutusi tõendavad dokumendid olla vanemad kui 3 kuud avalduse esitamise päevast. Lastega peredele makstakse sissetulekust

mittesõltuvat gümnaasiumitoetust eelneva 1 korra asemel 2 korda õppeaastas (oktoobris ja jaanuaris). Vähekindlustatud lastega pered saavad uue korra järgi esitada toetuse taotlusi ka lapse huvikooli ja klassiekskursiooni eest tasumiseks. Lisaks annab uus määrus vallavalitsusele õiguse otsustada erandkorras toetuse määramine kaalutlusotsuse alusel, kui mõni eriolukord seda nõuab.

Täpsemat informatsiooni saab Sõmeru valla kodulehelt ja sotsiaaltööspetsialistilt anneli@someru.ee, telefonil 329 5948, 528 3430.

Lubage päästjad oma koju!

Tänavu on päästjatel plaanis Lääne-Virumaal külastada 650 kodu, mille käigus vaadatakse koos korteri- või majaanikuga üle tuleohutus nende kodu ning selgitatakse välja tuleohuga seotud riskid. Peale selle vesteldakse teemal „Kuidas kaitsta majapidamist

võimaliku tulekahju korral.“ Vajaduse korral paigaldatakse suitsuandur või vahetatakse selle patarei. Kodukülastusi „Kodu tuleohutuks!“ teevad päästjad tasuta. Suitsuanduri puudumisel kedagi kodukülastuste ajal ei trahvita, kuid kindlasti peavad inimesed ise tundma muret, et suitsuandur nende kodus oleks õigesti paigaldatud ja töökorras ning elektrisüsteemi ja küttekoldega ei oleks probleeme. Kui peres on väikesed lapsed, siis on mõistlik üle vaadata ohutuse vaatenurgast ka oma kodu ümbrus. Näiteks, kas lähedal olev tiik

on piiratud või kas väikesed lapsed ei pääse õuealalt tihedasse liiklusesse. Samuti kutsuge päästjad nõustama oma vanavanemaid ning eakaid naabreid, sest nemadki peavad olema ohuteadlikumad ning oskama ära tunda ohumärke. Päästjad kutsuvad üles ka korteriühistute esimehi selgitama oma maja elanikele, miks on oluline, et korterid majades oleksid tuleohutud ning päästjate nõuanded tuleohutuse tagamiseks on igal juhul kasulikud. Kodusid külastavad inimesed elupaigale lähimad vaba-

tahtlikud või kutselised päästjad. Kodukülastajad kannavad päästeameti eraldusmärkidega riietust ning esitavad oma töötoendi, millel on kirjas kodukülastaja nimi ja perekonnanimi. Kui tunnete, et ei ole väga kindel oma kodu tuleohutuses, siis on teil võimalus helistada päästeala infotelefonil 1524, kus teie soov kodukülastuseks registreeritakse ning teile saadetakse külla päästetöötaja teile sobival ajal. Oma kodu tuleohutust saab ka igaüks ise testida veebilehel www.kodutuleohutuks.ee

Vallavalitsuses otsustati

2. veebruar

- Määrata Sõmeru alevikus asuva munitsipaalomandisse taotletava katastriüksuse suurus ja lähiaadressiks Kesa tänav L1 ja Kesa tänav L2.
- Anda nõusolek Green Marine AS-le jäätmeloa väljastamiseks.
- Määrata kahele lasteaia õppivale õpilasele 100% toidusoodustus.
- Väljastada ehitusload Sõmeru vallale Uhtna hooldekodu II korruse rekonstrueerimiseks ja KÜ-le Sõmeru Puiestee 14 korterelamu rekonstrueerimiseks.
- Väljastada põllumeeste ühistule Kevili projekteerimistingimused mahutite ja teravilja ladustamise silode laiendamiseks.
- Pikendada Muruvälja kinnistu detailplaneeringu lähteülesannet kahe aasta võrra.

9. veebruar

- Määrata Sõmeru alevikus asuva munitsipaalomandisse taotletava katastriüksuse suurus ja lähiaadressiks Aasa tänav.
- Anda kirjalik nõusolek Liivamäe tee 2 asuva üksikelamu küttesüsteemi rekonstrueerimiseks.
- Anda kasutusluba OÜ-le Elektrilevi kuuluvale Ubja külas asuvalle maakaabelliinile ja liitumiskilbile.
- Korraldada hange ja küsida pakkumused lasteaia Uhtna maja rekonstrueerimiseks.
- Tunnustada valla tänukirjaga Uhtna põhikooli õpetajat Urve Udu.

13. veebruar

- Kustutada põhivahendite nimekirjast Sõmeru ja Uhtna alevikus asuvad lammutatud veemajanduse varad.
- Anda nõusolek OÜ-le Ekovir jäätmeloa väljastamiseks.
- Väljastada projekteerimistingimused: Nastiku tn 5 kinnistule üksikelamu projekteerimiseks; OÜ-le Kaarli Farm Lypsifarmi kinnistul asuva küüni rekonstrueerimise projekteerimiseks, Suurfarmi kinnistul asuva sõnnikuhoidla ja laudakompleksi rekonstrueerimise projekteerimiseks.
- Kinnitada Uhtna hooldekodu II korruse rekonstrueerimise pakumise tulemused ja tunnistada edukaks pakkujaks Restaure OÜ.

23. veebruar

- Määrata Kohala külas, Varudi-Vanakülas ja Varudi-Altkülas asuva munitsipaalomandisse taotletava katastriüksuse suurus ja lähiaadressiks Kohala-Umboja tee.
- Nõustuda Ubja külas asuva maaüksuse jätmisega riigi omandisse.
- Avada AS Swedbank Rakvere kontoris tähtajaline hoius neljaks kuuks.
- Tunnustada valla tänukirjaga Uhtna Põhikooli töötajat Maimo Lindet.
- Korraldada hange ja küsida pakkumused valla asfalteeritud teede aukude lappimiseks, kruusateede profileerimiseks, Nastiku ja Vesiliku tänava projekteerimiseks ning Ussimäe jalgte ehitamiseks.
- Määrata ühele isikule hooldaja ja maksta hooldajatoetust.
- Esitada Viru maakohtule avaldused kahele isikule eestkostja määramiseks.
- Maksta hooldajatoetust raske ja sügava puudega inimeste hooldajatele 2015. aasta veebruari kuu eest kokku 265,91 eurot.
- Maksta toimetulekutoetust 2015. aasta veebruarikuu eest kokku 1675,71 eurot.
- Maksta avalduse esitanud isikutele ühekordseid sotsiaaltoetusi kokku summas 1720 eurot ja tasuda ühe õpilase lasteaia toitlustamine.
- Väljastada projekteerimistingimused OÜ-le Awe&Aser lauda rekonstrueerimise ja laiendamise projekteerimiseks, OÜ-le Männiku Agro lauda ja küüni rekonstrueerimise ning sõnnikuhoidla rekonstrueerimise projekteerimiseks.

Vallavolikogus otsustati

25. veebruar

- Kooskõlastada korraldatud jäätmeveo teenustasude hinnad.
- Taotleda munitsipaalomandisse Uhtna alevikus asuv elamumaa
- OÜ Agroproof Trading poolt Varudi-Vanakülas asuva kinnisasja omandamine on kooskõlas avaliku huviga
- Algatada valla terviseprofili koostamine
- Nimetada rahvakohtunikukandidaatideks Oxana Nikitina, Reelika Semmel ja Age Karja
- Võtta vastu valla 2015. aasta eelarve kogumahuga 3 976 000 eurot ja kinnitada sissetulekust mittesõltuvate toetuste suurus. Sellel aastal makstavad toetused ja nende suurus on: matusetootus 130 eurot, sünnitoetus 260 eurot, 1. klassi õppima asuvate laste ranitsatoetus 95 eurot, gümnaasiumi statsionaarses õppes õppiva õpilase õppetootuse ühekordne määr 65 eurot ja perede, kelle kaks või enam last õpivad Sõmeru lasteaia Pääsuisilm, toitlustustoetus 50% iga lapse toidupäeva maksumusest

Politseiteated

Kuritegu

- 9. veebruaril avastati, et Ubja külas Silmu teel oli lukustatud garaaži murtud ning ära varastatud sõiduauto Volkswagen Passat registrimärgiga 936ARG. Kahju on 400 eurot.
- Liiklusrikkujaid tabati Sõmeru vallast 26.

Väärtegu

- 2. veebruaril kontrolliti Uhtnas 15-aastast noormeest, kes oli joonud õlut. Samuti kontrolliti 15. veebruaril Ussimäe külas 14-aastast tüdrukut, kes oli joonud viina. Mõlema nooruki suhtes algatati väärteomenetlus.

Sõmeru Sõnumid

Sõmeru Sõnumid
Sõmeru Vallavalitsus
Kooli 2, SÕMERU
Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vald@someru.ee

Toimetaja:
Annika Aasa
tel 5336 4604, 322 1021
Kaaskirjutaja:
Sirje Rebane
tel 517 5262, 325 7740

Materjale saab saata iga kuu 25. kuupäevaks somerusonumid@gmail.com
leht internetis: www.someru.ee/sonumid

KESKKONNA KOLMAPÄEV

Sõmeru Keskusehoones

25.märtsil kell 18.00

Hendrik Relve

ja jututeemaks on

"Teekond kiviaja rahva
juurde Uus-Guineal"

Hei, korvpallisõbrad!

19. aprillil kell 10.00

toimub Sõmeru põhikooli võimlas

KÜLADEVAHELINE
KORVPALLIVÕISTLUSPane oma piirkonna parimad kokku,
vanus ja sugu pole oluline ning tule
pallimängu nautima.

Registreerimine 31. märtsini ja info tel 5551 0180 Harry

Neljapäeviti kella 11.00
Sõmeru raamatukogus
MUINASJUTUHOMMIKOodatud on kõik kodused
lapsed vanematega, et ühes-
koos meisterdada, raamatuid
vaadata ja jutte kuulata.Sõmeru raamatukogu ootab oma lugejaid
25. märtsil kell 12.00 **koolitusele**, kus huvi-
listel on võimalus teha tutvust veebiportaali
www.lugeja.ee ning seeläbi saada teadmisi ja
oskusi selle kohta, kuidas kasutada raamatukogu-
teenuseid interneti teel.Koolituse läbinud lugeja oskab iseseisvalt otsida ja
leida endale vajalikku kirjandust ning reserveerida
ja pikendada teavikuid, jälgida oma varasemaid
laenutusi ning olla kursis nii uudiskirjanduse kui ka
enimloetud raamatutega. Kohtumiseni!17. märtsil algusega
19 Sõmeru keskusehoonesKONTSERT
SILMISSE S'ARAEsineb Kristi Reir Rakvere
muusikakooli laulustuudiost
klaveril Kelli Pärnaste

9. aprillil kell 18.00

Sõmeru keskusehoones
VALLA SÜNNIPÄEVA
KONTSERTEsinevad valla lasteaia
ja koolide lapsed

5. aprillil
kell
12.00–14.00
Uhtna kooli juures

MUNARALLI

Sportlik perepäev koos võistluste
ja traditsiooniliste mängudega

Täpsem reklaam MTÜ Uus Uhtna FB lehel

Märtsis saab Sõmeru keskuse-
hoones näha Tiina Kriisa ja Lea
Lehtmetsa fotonäitust
24 AKNAVAADET MILJONILE

Päev õhtule laskus ja lõppes elurada...

Mälestame

KALJO VAHER	1.02.2015 SÕMERU
VELLO REINBAL	11.02.2015 SÕMERU
SOFIA MATIKAINEN	12.02.2015 SÕMERU
MAIE ÕUNAPUU	16.02.2015 UHTNA

Saatuse käsi iial ei väsi,
hõbeniitidest kanga ta igale koob.
Luba ta selleks iial ei küsi,
millise meetri just sinu jaoks loob.

Õnnitleme märtsikuu
juubilare ja sünnipäevalisi

92. sünnipäeval
GUSTAV SUNE Sõmeru

90. sünnipäeval
VAIKE FAULBERG Uhtna

87. sünnipäeval
ALIDA NIKOLAJEVA Sõmeru

86. sünnipäeval
LIA KASENURM Sõmeru

84. sünnipäeval
MAIMO ALLER Sõmeru

MIINE VAHTRA Ussimäe

ERNA ALLIKVEE Uija

83. sünnipäeval
ANITA LEPPIK Aresi

82. sünnipäeval
AINO TOOM Varudi-Vanaküla

81. sünnipäeval
ARVU ALGO Kohala-Eesküla

80. sünnipäeval
MALLE ORUMAA Ussimäe

75. sünnipäeval
ANTS TIIMUS Andja

MALLE-MARTA PAHKPUU Sõmeru

70. sünnipäeval
ENDLA LOIT Sõmeru

30. MÄRTSIL KELL 14.00

SÕMERU PÄEVAKESKUSES
PÄRASTLÖUNA
JUTUTUBAKülas Gunnar Kotiesen, vestleme inimeste oma-
vahelistest suhetest, headusest ja kurjusest ning
üksteisemõistmisest.